

ክፍለጥ ዝግብኦሉ ሓበሬታ

ሰዓታት ምኽፋት / ስራሕን በዓላትን

ዓይነት መንበሪ ፍቓድ

ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት

አልኮል / ትምህርት / ሓሽሽ

እንስሳ ዘቤት

ምእማን/ ናይ ሕጊ ልምድታት

ሰዓታት ምክፋት / ስራሕን በዓላትን

አብ ስዊስ መብዛሕትኡ ድጂናት ሰንበት ይዕጸዉ። ከይተዕጽዉ ዝውዕሉ አብ መደበር ባቡራት ዝርከቡ ድጂናት ኣዮም። ሕጋዊ ናይ ዕረፍቲ መዓልቲታት አብ ካንቶን ዝሕገጉ እዮም።

በዓላት

ህዝባዊ በዓላት ብሕጊ ልክዕ ከም ሰንበት ይኸበሩ። ሓደ ነሃሰ (ሃገራዊ በዓል) አብ ምሉእ ስዊስ ብሕጊ ህዝባዊ በዓል ኢዩ። ብተወሳኺ ነብሲ ወከፍ ካንቶን ሾመንተ ካልኣት ህዝባዊ በዓላት ይውሰኑ። አብ ካንቶን ኣርጋው ህዝባዊ በዓላት ብወረዳ ደረጃ ይውሰኑ። አብ ነብሲ ወከፍ ወረዳ ትሽዓተ ብወግዲ ዝፍለጡ ህዝባዊ በዓላት ኣለዉ። ሓሙሽተ ካብዚኣም አብ ምሉእ ካንቶን ኣርጋው ይበዓሉ። እዞም አብ ምሉእ ካንቶን ኣርጋው ዝበዓሉ ህዝባዊ በዓላት፡ ሓድሽ ዓመት(1. ጥሪ)፡ ዓርቢ ስቕለት(ቅድሚያ በዓል ትንሳኤ ዘላ ዓርቢ)፡ ዕርገት(ሓሙስ 40 መዓልቲ ድሕሪ ሰንበተ ትንሳኤ)፡ ሃገራዊ መዓልቲ ናጽነት(ሓደ ነሃሰ)፡በዓል ልደት(25. ታሕሳስ) እዮም።

ሰዓታት ምክፋት / ስራሕ ድጂናት

ሰዓታት ምክፋት/ስራሕ ድጂናት፡ ካብ ካንቶን ናብ ካንቶን ይፈላለ። አብ ካንቶን ኣርጋው ስራሕ ናይ ስራሕ ሰዓታት የሉን። ከም ስነ-ሓሳብ ነብሲ ወከፍ ድጂን ካብ ስነይ ክሳብ ቀዳም እንተ ደልዩ ስራሕ ክኸፍት ወይ ክዓጹ ድላይ ክገብር ይኸእል። ቀዳም መብዛሕትኦም ድጂናት ካብተን ካልኣት መዓልታት ኣቐዲመን ይዓጽዩ። አብ መደበር ባቡራት ዘለዎ ድጂናት ግን ኩሉ ግዜ 7 መዓልቲ አብ ሰሙን ክፋታት ኮይነን፡ ኣንጊሆን ይኸፍታ፡ ደንጊዮን ከኣ ይዓጽዩ።

ሰዓታት ምክፋት / ስራሕ ህዝባዊ ምምሕዳር

ናይ ካንቶን ምምሕዳር ከም ሕጊ ካብ ስነይ ክሳብ ዓርቢ፡ ካብ ሰዓት 8.00 ክሳብ ሰዓት 12.00 ን ካብ ሰዓት 14.00 ክሳብ ሰዓት 17.00 ን ይኸፈት። ገለ ትካልት ኣቐዲመን ሰዓት 13.30 ይኸፍታ፡ ወይ ብተለፎን ንነዊሕ ግዜ ይርከባ። ሰዓታት ምክፋት ናይ ምምሕዳር ከባቢታት ኣዝዮም ዝተፈላለዩ እዮም። ብዝያዳ አብ ንኣሽቱ ምምሕዳር ከባቢታት ናይ ስራሕ ሰዓታት ኣዝዮም ዝተወሰኑ ኢዮም። ስለዚ ቅድሚያ ናብ ቤት ጽሕፈር ምምሕዳር ከባቢ ምኻድ አብ ኢንተርነት ናይ ምክፋት ሰዓታት ኣቐዲምካ ምፍላጥ ይምረጽ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hola-aargau.ch/ti/good-to-know/opening-hours--holidays

ዓይነት መንበሪ ፍቻድ

ንዛቢ እዋን ኣብ ስዊስ ንምንባርን ንምስራሕን፡ ሓደ ናይ መንግስቲ ፍቻድ ይድሊ። እዚ ፍቻድ ብብዓነቱ ግዚያዊ ፍቻድ ወይ ነባሪ ፍቻድ ተባሂሉ ይፈላለ።

ናይ ፍቻድ ዓይነታት

ዝኾነ ሰብ ኣብ ስዊስ ዝሰርሕ ወይ ልዕሊ 3 ወርሒ ዝቐመጥ፡ ሓደ መንበሪ/ናይ ስራሕ ፍቻድ የድልዮ። እዚ ካብ ናይ ካንቶን ናይ ስደታኛታትን ምውህሃድን በዓል ስልጣን (Amt für Migration und Integration) ይወሃብ። እዚ ናይ ሓጺር ግዜ መንበሪ ፍቻድ (1 ዓመት) ወይ ግዚያዊ መንበሪ ፍቻድ (ንዝተወሰነ ግዜ) ወይ ከኣ ነባሪ/ቀዋሚ (ዘይተወሰነ ግዜ) ፍቻድ ክኸውን ይኽእል።

- ናይ ሓጺር ግዜ መንበሪ ፍቻድ (L): እዚ ፍቻድዚ ንሓጺር ዝተወሰነ ግዜ (መብዛሕትኡ 1 ዓመት) ንሓደ ፍሉይ መደብ ኣብ ስዊስ ዝጸንሑ ዝወሃብ ኢዩ። መብዛሕትኡም ዜጋታት EU-/EFTA-ሃገራት፡ ብስራሕ ምኽንያት ንሰልስተ ክሳብ ሓደ ዓመት (ናይ ስራሕ ውዕል) ዘቐርቡ ዝወሃብ ፍቻድ ኢዩ።
- ግዚያዊ ፍቻድ (B): እዚ ፍቻድዚ ንዝተወሰነ ግን ነዊሕ ግዜ ዝወሃብ ፍቻድ ኢዩ። መብዛሕትኡም ዜጋታት EU/EFTA- ካብ ሓደ ዓመት ንላዕሊ ክጸንሑ ከምዝኾኑ እንተኣረጋገጸምን፡ (ናይ ስራሕ ውዕል) እንተኣቕሪቦም ፡ እዚ ዓይነት ፍቻድ ክወሃቡ መሰል ኣለዎም። እዚ ዓይነት ፍቻድ፡ ንዜጋታት EU/EFTA- ንሓመሽተ ዓመት ይወብ። ንካልኣት ግን ንሓደ ዓመት ጥራይ ይወሃብ። ድሕሪ ግን መኖራዊ ግዜ ፍቻድ ይሕተት። እዚ ናይ ምንጻፍ ሕቶ ቅድመ-ኩት ዘማልኦ ክኸውን ኣለዎ ንኣብነት።
- ናይ ጀርመን ጃንጃ ትምህርታ ስልጠና ንምብጻሕ፡ነዚ ንምንጻፍ ረጃቢታት ስለዘየልኡ ኣይፍቀምን እዩ። ናይ መንበሪ ፍቻድ ንክይንጻፍ ዝዕንገሩ ምኽንያታት፡ ዕዳ ወይ መቐጻዕቲ ገበን ምስዝህልወካ ወይ ካብ ማሕበራዊ ሓገዝ ተጠቓማይ እንተኮንካ። ብወግዒ ተፈጥነት ዘለዎም ስደተኛታት B መንበሪ ፍቻድ ይወሃቦም።
- ናይ ስዊዝ መንበሪ ወረቓት/መዕረፊ (መስፈሪ) ፍቻድ ሲ(C) Niederlassungsbewilligung C (Ausweis C): እዚ ፍቻድ እዚ ኣብ ስዊዘርላንድ ን 5 ወይ 10 ዓመት ድሕሪ ምጽናሕ (ምንባር) እዩ ዝወሃብ። ኣብዚ እውን ን ካብ ሃገራት ኤውሮጳ/ኤፍታ (EU/EFTA) ን ካብ ሳልሳይ ዓለም ዝመጹ ሰባት ዝተፈላለዩ ቅድመ ኩነት ይሕተት እዩ።
- ንግዚያዊ ተቐባልነት ዝምልከት መንበሪ ፍቻድ(F): እዚ መንበሪ ፍቻድ ዝወሃቦም ሓተትቲ ዕቕባ ስደተኛታት፡ ከም ስደተኛታት ብወግዒ ተፈጥነት ዘይረኽቡ ኮይኖም፡ ንግዚኡ ክሳብ ኩነታት ከምቲ ዝጠልብዎ ዝኸውን ዕቕባ ዝወሃቡ እዩ። እዚ መንበሪ ፍቻድ ኣብ ነብሲ ወክፍ ዓመት ክሕደስ ኣለዎ።

ናይ ወጻእተኛታት መለለዩ መንነት

አብ ስዊዘርላንድ ዝነበሩ ወጻእተኛታት ናይ ወጻእተኛ ካርድ መንነት ይቐበሉ(ይወሃቦም)። ዓይነት መንነት ካርድ ኣብ ዝተፈላለዩ መለክዒታት እዩ ዝምርኮስ። ናይ ክረዲት ካርድ ዝመስል መንነት ካርድታትን ናይ ወረቐት መንነት ካርድታትን(ባዮሜትሪያዊ ዘይኮነ ናይ ወጻኢ መንነት ካርድ)አለዉ (Nicht biometrischer Ausländerausweis)። ገሊኡም ሰባት ባዮሜትሪያዊ መንነት ወጻእተኛ ካርድ ይቐበሉ(ይወስዱ) እዮም። እዚ መንነት ካርድ ናይ ሓበሬታ ቺፕ(Datenchip)፡ ኣስር ኣጻብዕቲን ከምኡውን ስእሊ(ምስሊ)አለዎ። ሓደ መለለዩ ወረቐት ይወሃቡ። ዜጋታት ካልኣት ሃገራት ናይ L,B ወይ C መንበሪ ፍቓድ ዘለዎምን ተፈላጥነትን ተቀባልነትን ዝረኽቡ ስደተኛታት፡ ሓደ ናይ ባዮሜትሪ ወረቐት ይወሃቡ። ስለዚ ነዚ ንምትግባር ባዕላቶም ምስ ማእከል ሰራሒ ባዮሜትሪ ወረቐት መንነት (Erfassungszentrum Biometrie) ቆጻራ ይገብሩ። ኩሉ ናይ መንነት ወረቐት ፍቓድ ካብ መንበሪ ምምሕዳር ከባቢ ክወሃብ/ክውሰድ ይከኣል። እዚ ናይ መንነት ወረቐት ምስዝጠፍእ ወይ ምስዝሰረቐ፡ ብቁልጡፍ ናብ ፖሊስ ምሕባር የድሊ።

ምንዋሕ ፍቓድ

ከክም ዓይነት ናይ መንበሪ ፍቓድን ናይ ስዊስ መንነትን፡ እቲ መንበሪ ፍቓድ ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ ግዜ ገደብ መናውሒ ፍቓድ ይግበር። ምንዋሕ ፍቓድ ግዜ ኣብ ዝድለየሉ ግዜ (Verfallsanzeige). ነቲ ሰብ ሓደ ቅጥዒ ይለኣኹ። እዚ ቅጥዒ ተመሊኡ ምስ ዘይወደቐ ናይ መገሺ ፍቓድ ብምትሕሓዝ፡ ክልተ ሰሙን ቅድሚ ምውዳቕ እቲ ናይ ቀደም መንበሪ ፍቓድ ናብ ምምሕዳር ከባቢ ክለኣኹ ኣለዎ። እቲ ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ ነቲ ጠለብ ምንዋሕ ናብ በዓል ስልጣን ስደተኛታትን ምውህሃድን ናይቲ ካንቶን (Amt für Migration und Integration) ይልእኩ። ኣብዚ ከኣ እቶም ንምንዋሕ ዘድልዩ ረቓሒታት ከም ዝተማልኡ ድሕሪ ምርግጽ ነቲ መስርሕ ምንዋሕ ይፍጽሙ። ሕቶታትን ዘይበርሁ ነገራትን ብቀጥታ ንቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ ወይ ንቤት ጽሕፈት ስደተኛታትን ምውህሃድን ምውክስ ይከኣል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራቫታት ብሮቩራት ቡለቲን)

www.hola-aargau.ch/ti/good-to-know/residence-permit

ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት

ዝኾነ ዕቕሚ ኣዳም ዝበጽሖ ሰብ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት ክገብር ኣለዎ። እዚ ሓደ ሰብ ብዘይምፍላጥ ዕንወት ምስዘስዕብ ንዝመጽእ ክፍሊት ይኸኣን።

ሰብኣዊ ተሓታትነት

ሓደ ሰብ ንካልእ ሰብ ምስ ዝጎድእ፡ ወይ ኣብ ልዕሊ ካልእ ግድኣት ምስዘኸኸተል፡ እቲ ካልእ ሰብ ነቲ ጎድኣት ዘውረደሉ ብሕጊ ይሕቶ። ነዚ ዝግበር ክፍሊት ብዙሕ ክኸውን ይኸእል። ንኣብነት ሓደ ሰብ ኣብ በረድ ሸተት ክብል ከሎ ንካልእ ሰብ ምስዝጎድእ፡ ኣማኢት ኣሽሓት ዕዳ ክሕተት ይከኣል።

ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት

ኣብ ዕንወት ዘስዕብ ሓደጋ ትፍጽመሉ ግዜ ንዘጋጥም ጸገማት ፡ እዚ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት (Privathaftpflichtversicherung) ይድልዎካ። ነዚ መብዛሕትኣን ናይ ውልቀ ናይ ድሕነት ትካላት ከም ኣማራጺ ይበርክታ። እዚ እዚ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት ንኡሎም ኣባለት ስድራ ቤት ብኣባር ክእቶ ይከኣል። እዚ ናይ ድሕነት ውዕል ናይ ግድን ኣይኮነን ክትኣትዎ፡ ግን ኣዝዩ ተመራጺ እዩ።

ስርሓት ናይ ድሕነት

እዚ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት፡ ንዘጋጥን ናይ ንብረትን ናይ ሰብን ክሳራ ሓደ ሰብ ኣብ ልዕሊ ካልእ ንዘኸኸተሎ ይኸኣን። ኣብዚ ናይ መዕረዩ ወጻኢታት፡ ምሕወዩ ወጻኢታት፡ ናይ ደሞዝ ክሳራታት፡ ወይ ናይ ቃንዛ መሕወዩ ወጻኢታት ይጠቓልል። እዚ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት፡ እንስሳ ዘቤት ዘስዕብዎ ክሳራታት ውን ይኸኣን። ኣብ ውሽጢ ሓደ ገዛ ዘብሩ ዘስዕብዎ ክሳራታት ግን በዚ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ግዴታዊ ድሕነት ኣይኸፈንን ኢዩ። ኣብዚ ሰብ ኮነ ኢሎ ንዘስዕቦም ክሳራታት ኣይኸኣንን ኢዩ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hola-aargau.ch/ti/good-to-know/personal-liability-insurance

አልኮል / ትምባኸ / ሓሽሽ

ሕሽሽ ምውናን፣ ዝጥቀም ወይ ዝሸይጥ፣ መቕጻዕቲ ይመጽእ። አልኮልን ትምባኸን ንምሻጥ ናይ ዕድመ ገደብ አሎዎ።

ሓሽሽ

ምውናን፣ ምሻጥ ወይ ምጥቃም ሓሽሽ ዘይሕጋዊ ሕሽሽ ብሕጊ የቐጽዕ ኢዩ። እዚ ብንእሽቶ መጠን ውን እንተኮነ የቐጽዕ ኢዩ። እቲ ንጥረ ነግራት ዘይሕጋዊ እንተኮይኑ፣ አብ ናይ ዘደንዘዙ ነገራት ሕጊ (Betäubungsmittelgesetz) ተሓጊጦ አሎ። ብንግዳዊ ደረጃ ዝሸየጥ ሓሽሽ ዓቢ መቕጻዕቲ የኸትል።

አልኮልን ትምባኸን

አልኮልን ትምባኸን ንምሻጥ ናይ ዕድመ ገደብ አሎዎ። መሸጣ አልኮላዊ መስተን ትምባኸን አብ ካንቶን አርጋው፣ ንቆልዑትን መንእሰያትን ትሕቲ 16 ዓመት አይፍቐድን ኢዩ። ንፍሉያት አልኮላዊ መስተታት ከም ደረቓልኮላዊ መስተ እቲ ናይ ዕድመ ገደብ ካብ 18 ዓመት ይኸውን።

ምኽልካል ምትካኽ ሽጋራ

ምኽልካል ሽጋራ ምትካኽ አብ ስዊስ ካብ ካንቶን ናብ ካንቶን ይፈላለ። አብ ካንቶን አርጋው ነቲ ናይ ሃገራዊ መንግስቲ ሕግታት ምኽልካል ምትካኽ ሽጋራን ንምብካል ብሽጋራ ንካልኣት ሰባትን ዝምልከት ሕጊይጣበቕ። ብዘይካዚ ካልእ ዝስዕብ ሕግታት አየተግብርን። ምኽልካል ምትካኽ ሽጋራ፡

- አብ ዕጹው፡ ክፉት ክፍልታት (ሕክምና፣ ምምሕዳር፣ ቤት ትምህርቲ፣ ቤተ መዘክር፣ ሲኒማ፣ ትያትር፣ ባቡርን አውቶቡስን፣ ድጂናትን ናይ ዕዳጋ ማእከላትን)
- ክፍልታት፡ ብዙሓት ሰባት ዝሰርሕሉ፡

አብ ቤት ምግቢ ምትካኽ ሽጋራ፡ አብ መጠን ዕብየት ናይቲ ቤት ምግቢ ይፈላለ። አብ ብዙሓት አብያት መግቢ ናይ ሽጋራ ዝትከኽ ክፍሊ አሎ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hola-aargau.ch/ti/good-to-know/alcohol--tobacco--drugs

እንስሳ ዘቤት

እንስሳ ዘቤት ዝውንን ሰብ ዝተፈላለዩ ሕግታት ክኸተል ይግባእ። ስለዚ ኣብ ኩሉ መንበሪ ገዛ እንስሳ ዘቤት ክውንኑ ኣይከክልን። ወንጌቲ እንስሳ ዘቤት ግብሪ ክኸፍሉን ስልጠና ክወስዱን ይግባእ።

ምውናን እንስሳ ዘቤት

ኣብ ገዛ ክራይ ዝነብር ሰብ፡ ንኣሽቱ እንስሳታት ከም ረጋቢት፡ ዓሳታት፡ ማንቲላ .. ክሕዝ ይኸእል። ኣብ ናይ ክራይ ውዕል ግን ሓድሓደ ጊዜ እኽላባትን ደማሙን ምሓዝ ክኸልከል ይከእል። ኣክራዩ ንድምጺ ዝገብሩን ሓደገኛታትን እንስሳ ክኸልከል ይኸእል። ኣብ ርእሲ ወንጌቲ እንስሳ ዘቤት ናይ እንስሳታት ተግባራዊ ሕግታት ክፍጽሙ ይግባእ። ስለዚ ገለ ፍሉይት እንስሳታት ንእብነት ከም ማንቲላ ንበይኖም ክትሓዙ ኣይግባእን። ከምኡ ውን ዝተሓተ ምምላእ ቅድመ-ኩነት ናይ ሰፈር እንስሳታት ኣቃውማን ግዝፊን ስፍሓትን ኣብ ግምት ይእትዉ። ብዙሓት እንስሳታት፡ ናይ ደገ እንስሳታት ኣብ ስዊስ ክእትዉ ኣይፍቀድን። ንካልኦት እንስሳታት ዝምልከት ፍሉይ ፍቓድ ካብ ሓኪም እንስሳ የድሊ።

ከልቢ

ኣብ ካንቶን ኣርጋው ሓደ ፍሉይ ናይ ኣኽላባት ሕጊ ኣሎ። ኣብዚ ሕጊ ብንጹር ናወነንቲ ኣኽላባት ዝምልከት ሕጊ ኣሎ። ዝያዳ ሓበሬታ ናይ ኣኽላባት ሓኪም ክህቡ ይኸእሉ።

- ኩሎም ኣብ ስዊስ ዝርከቡ ኣኽላባት ብሓደ ሚክሮቺፕ ክምዝገቡ ኣለዎም። ሓደ ናይ ሓበሬታ ማዕከን ኣብ ኮሚተር ክምዝገቡ ኣለዎም። ኩሎም ኣኽላባት ናይ ከልቢ መንነት ከም ክረዲት ካርድ ዝመስል (Kreditkartenformat) ይግበረሎም። እዚ ምስ ናይ ገዛ ከልቢ መንነት ሓደ ኣይኮነን። ነዚ ከኣ ንመገሲ ነቲ ከልቢ ናብ ናይ ኤውሮጳ ሃገራት ክትጥቀሙሉ ኣይከክልን።
- ኣኽላባት ኣብ ምምሕዳር ከ ክምዝገ ይግባእ። ንነብሲ ፍ ልቢ ኣብ ዓመት ሓ ግ ግብሪ ክኸፈልሉ ይግባእ።
- ኩሎም ን ኣኽላባት ሓርኢ ይ ይ ኣኽላቶም ኣልዒሎም ብ ጎሓፍ ከእትውዎ ይግባእ፤ ነ ምስዘይገብሩ ግን መቐጻዕቲ ክመጽእም ይኸእል።
- ንገለ ዓት ኣኽላት ፍይ መንፍ ቐድ የድልም፤ (ንእብነት፡ ፒትቡል ይ ሮትዋይለር)

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብሮቩራት ቡሉቲን)

www.hola-aargau.ch/ti/good-to-know/pets

ምእማት/ ናይ ሕጊ ልምድታት

ነብሲ ወክፍ ሃገር ናይ ገዛእ ርእሰን መለለዩ ባህሊን ኣባሃህላን ኣለዉን። ኣብ ስዊስ ውን ሓደ ሓደ ኣብ ጽሑፍ ዘይሰፈሩ ሰብ ክጥንቀቅሎም ዝግባእ ሕግታት ኣለዉ።

ዝተፈላለዩ ባህሊታት

ስዊስ ዝተሓዋወሰ ባህሊ ዘለዎ ሃገር ኢያ። እዚ ምስተን ኣርባዕተ ጃንጂታት ይተሓሓዙ። ስለዚ እቲ ኣተሓሳስባ ናይቲ ሕብረተሰብ ካብ ቦታ ናብ ብዙሕ እንተተፈላለየ ዘገርም ኣይኮነን። ናይ ተዛረብቲ ጀርመን ባህሊ ንተዛረብቲ ፈረንሳይ ዘይልሙድ ክኸውን ይኽእል ኢዩ። ኣብ መንጎ ከተማታትን ገጠራትን ዘሎ ፍልልይ ብዙሕ ክኸውን ይኽእል። ተመሳሳሊ ባህርያት ክህልዉ ግን ናይ ግድን ኢዩ።

ሰላምታ

ሰላምታ ንምልውዋጥ ኣብ ስዊስ ሰባት ኢድ ይጨባበጡን ዓይኒ ንዓይኒ ይጠማመቱን። ንደቀንስትዮን ደቂ ተባዕትዮን ሓደ ኢዩ። እቲ ፍሉጥ ምልውዋጥ ሰላምታ ግሩዚ „Grüezi“ (ኣብ ኣዕሩኽን መሓዙትን ከኣ ሃሎ „Hallo“ ወይ ሆይ „Hoi“) ኢዩ። ኣብ ገጠራት ስዊስ ሰባት ኣብ ጎደና ሰላምታ ይለዋወጡ፣ ንዘይትፈልጦ ሰብውን እንተኮነ። ግብረ መልሲ ከም የቐንየለይ „Danke“ን በጃኻ/ብክብረትካን „Bitte“ ኣገደስቲ ኢዮም። ንኣብነት ኣብ ድጅናት፣ ኣብ ቤት መግቢን ሰባት ደጋጊምም የቐንየለይ፣ በጃኻ ኣዘውቲሮም ይብሉ።

ኣብ ግዜኻ ምርካብ

ኣብቲ ውሩይን ህቡብን ባህሊ ስዊስ ኣብ ግዜኻ ምርካብ ጥራይ ኣይኮነን። ትድንጂ እንተኮንካ ውን ብቴለርን ክትሕብር ህቡብ ኢዩ። ብፍላይ ኣብ ናይ ስራሕ ዓለም ኣብ ግዜኻ ምርካብ ኣዝዩ ልዑል ዋጋ ይወሃቦ። ሓደ ሰብ ከረኽብካ እንተደልዩ፣ ሰብ ኣቐዲሙ ቆጶራ ይገብር። ብዘይ ገለ ቆጶራ ወይ ምሕባር ምብጻሕ ውን ከም ሕጊ ልሙድ/ቅቡል ኣይኮነን።

ተዘዋዋሪ ዝርርብ / ምምሕልላፍ ሓበሬታ

ኣብ ስዊስ ሰባት ዘይሰማምዓም ወይ ዘይምችኦም ነገራት ብተዘዋዋሪ ይገልጹ። ብዙሓት ሰባት ክዘራረቡ ከለዉ ምንቃፍ ብቀጥታ ኣየዘውትሩ ወይ ብሕቡእ ቃላት ከዊሎም ይገልጹ። ካብዚ ከኣ ሰባት ነቲ ነቐፊታ ክግንዘብዎን ክእረምሉን ትጽቢት ይገብሩ። እዚ ቀሊል ኣይኮነን ጽቡቕ ጀርመን ዘይትዛረብ እንተኮንካ፣ ክትርድኦ ውን የጸግም ኢዩ። ኣብዚ ውህደት ክሕሎ ኣለዎ፣ ኣብ ግጭት ዘለዎ ኩነታት ሓደ ቀጥታዊ ዝርርብ ይርእ። ንኣብነት ሓደ ሰብ እንተረቢሹ ፡ ካብ ጎረቤቱ ደብዳቤ ክመጽኦ ይኽእል። ሰብ እቲ ዝመሓላለፍ ሓበሬታ ምስዘይርድኦ ደጋጊሙ ክሓትት ይግባእ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hola-aargau.ch/ti/good-to-know/what-makes-switzerland-tick